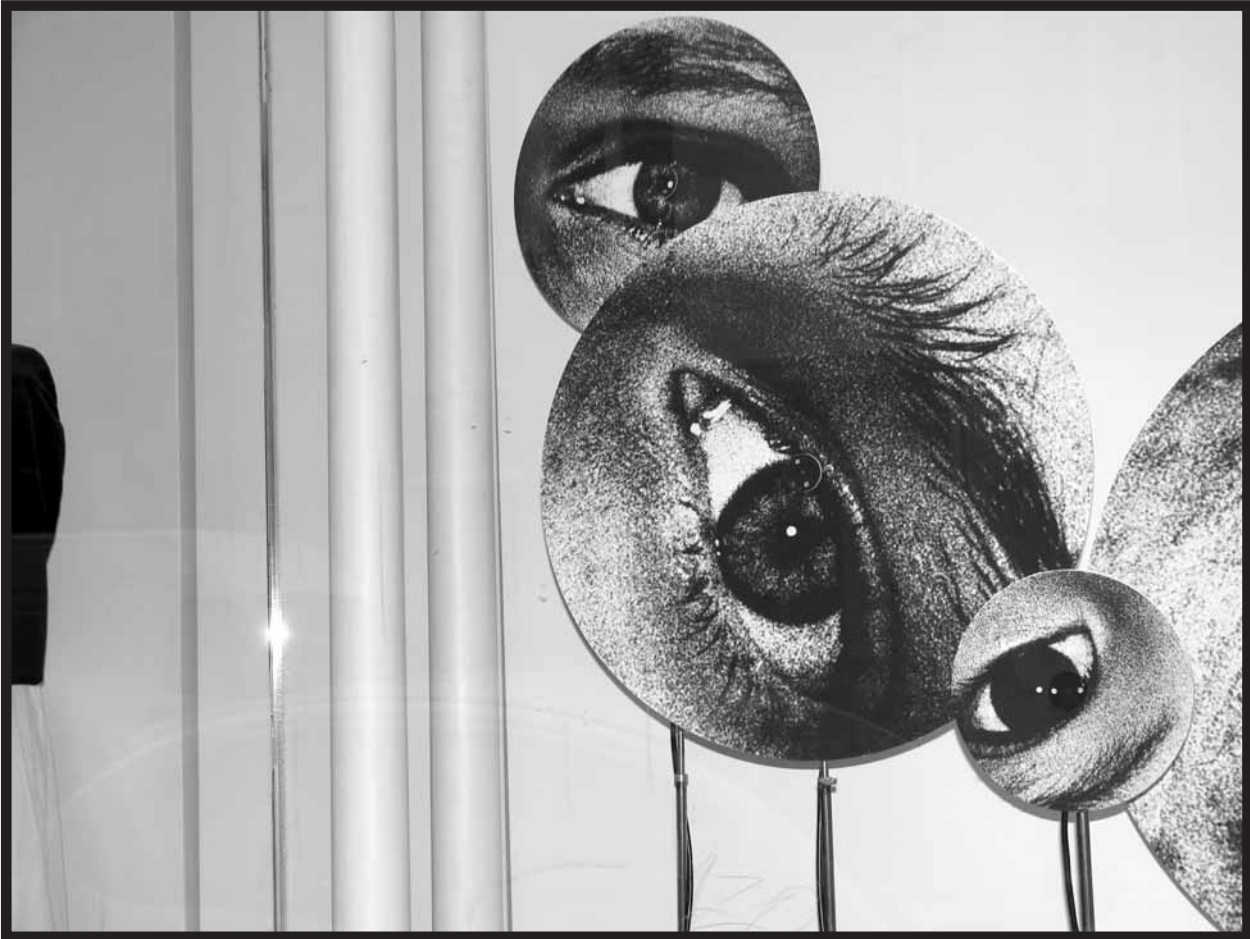

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ: «ΝΑΙ ΜΕΝ ΑΝΤΙΓΡΑΦΩ ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΣΟΥ, ΑΛΛΑ ΘΑ ΤΟ ΕΧΕΙΣ ΣΑΝ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΕΡΓΟ ΣΟΥ»

ΚΑΙΤΗ ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ*

Το Ελληνικό Στατιστικό Ινστιτούτο (Ε.Σ.Ι.), στο πλαίσιο του 19ου Πανελληνίου Συνεδρίου Στατιστικής (Καστοριά, 26-29 Απριλίου 2006), διοργάνωσε μία ειδική, εξαιρετικής σημασίας συνεδρία με τίτλο «Δημοσκοπήσεις και Στατιστική», στην οποία ο κος Χαράλαμπος Δαμιανού, Αναπληρωτής Καθηγητής στο Τμήμα Μαθηματικών του Πανεπιστημίου Αθηνών, ανακοίνωσε την εργασία του με τίτλο «Η Συμβολή των Στατιστικών στην Ανάπτυξη της Δειγματοληπτικής Έρευνας» (βλ. το ειδικό τεύχος των Πρακτικών αυτής της συνεδρίας που είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα του Ε.Σ.Ι., σσ. 19-23.)

Ο συγγραφέας, στη δεύτερη παράγραφο της εργασίας του σημειώνει ότι: «Μεγάλο μέρος της σύντομης ιστορικής αναδρομής που θα παραθέσω στη συνέχεια προέρχεται από το εξαιρετο βιβλίο της συναδέρφου Καίτης Μιχαλοπούλου, *Στην Αυτοκρατορία των Ενδείξεων- η Ιστορία της Δειγματοληπτικής Πρακτικής στην Ελλάδα*, εκδόσεις Παπαζήση, 2004».

* Η Καίτη Μιχαλοπούλου διδάσκει στατιστική και μεθοδολογία κοινωνικών ερευνών μεγάλης έκτασης στο Πάντειο Πανεπιστήμιο.

Διαβάζοντας την εργασία του, με μεγάλη μου έκπληξη διαπίστωσα ότι πρόκειται για μία επιλεκτική, αυτολεξεί αντιγραφή αποσπασμάτων του έργου μου κατά τρόπο δεοντολογικά απαράδεκτο, χωρίς να υπάρχει κάποια ιδέα ή σκέψη ή βιβλιογραφική αναφορά του συγγραφέα εκτός από το έργο μου ή έστω μία κριτική παρουσίασή του. Όταν δεν συρράπτει αντιγράφοντας και συνοψίζει την εργασία μου κάνει σοβαρά λάθη, με αποτέλεσμα την πλήρη παραποίηση, παραμόρφωση και κατάφορη αδικία της.

Συγκεκριμένα, η αντιγραφή ξεκινά από την τελευταία παράγραφο της πρώτης σελίδας της εργασίας του (δύο πρότασεις σ. 33, σσ. 27-28 και την πρώτη επαναλαμβάνει στα συμπεράσματα που δημοσιεύονται στην αρχή των πρακτικών σ. vii). Οι επόμενες τέσσερις γραμμές είναι δικές του και συνεχίζει με την αντιγραφή αποσπασμάτων από το πρώτο κεφάλαιο της εργασίας μου (σσ. 44, 49, 53, 61-62, 63, 64, 65, 68, 69, 73-74, 77, 81-82, 83, 87, 89-90) και το κεφάλαιο 3 (σσ. 183, 189-190, τίτλος του υποκεφαλαίου 3.2, και περίληψη 197-198 και 294-295). (Το κεφάλαιο 2 συνοψίζεται σε μία πρόταση που είναι η συμβολή του Καθηγητή, καθώς και η αναφορά στην Ασία και η παράθεση των επιστημονικών περιοδικών στα οποία δημοσίευαν το έργο τους οι Στατιστικοί.) Η παρουσίασή του τελειώνει σημειώνοντας ότι «για πλήρη αναφορά και για εκτενέστερη βιβλιογραφία παραπέμπουμε» στο παραπάνω βιβλίο μου.

Και τώρα τα λάθη της αντιγραφής για τους στατιστικούς. Η παρουσίασή του ξεκινά με τη ρήση των Hansen και Madow (1976), (την οποία αναφέρω στο οπισθόφυλλο και σ. 464) και προχωρεί σε μια επιγραμματική αναφορά των ζητημάτων που ενέχονται κατά τον δειγματοληπτικό σχεδιασμό στην οποία όμως σημειώνει ότι ένα από αυτά είναι και «η ύπαρξη δειγματοληπτικού σχεδίου»! Το ζήτημα εδώ δεν έχει να κάνει με το γεγονός ότι ακολουθεί την παρουσίασή μου (βλ. την εισαγωγή σσ. 27-40), αλλά με την σοβαρότατη παρανόηση περί την «ύπαρξη δειγματοληπτικού σχεδίου». Δυστυχώς, για τον κύριο Καθηγητή, που διδάσκει χρόνια το σχετικό μάθημα, τα ζητήματα του δειγματοληπτικού σχεδιασμού σε κάθε έρευνα προσδιορίζουν την επιλογή του κατάλληλου κάθε φορά δειγματοληπτικού σχεδίου. Και το πιο κρίσιμο από αυτά είναι η ύπαρξη και στην περίπτωση που δεν υπάρχει, η κατασκευή δειγματοληπτικού πλαισίου. Στη συνέχεια, σύμφωνα με τον τίτλο της εργασίας του ανακηρύσσει τον Neumann (1648-1715) και τον Halley (1656-1742) «Στατιστικούς»! Και τέλος, αναφερόμενος στον Kiaeer σημειώνει ότι «σ' αυτόν οφείλεται ο όρος 'αντιπροσωπευτική δειγματοληψία'», πράγμα που δεν ισχύει, μιας και ο Kiaeer αποκαλούσε την μέθοδό του ως η «αντιπροσωπευτική μέθοδος», (διαφορετικά εγώ το αναφέρω, βλ. σ. 49).

Ας δούμε τώρα σε τι συνίσταται η συνεισφορά αυτής της παρουσίασης. Στην πραγματικότητα αναφέρεται στην ιστορία

της δειγματοληπτικής θεωρίας και πρακτικής (το κεφάλαιο 1 της εργασίας μου), γιατί τι άλλο θα μπορούσε να είναι η «Η Συμβολή των Στατιστικών στην Ανάπτυξη της Δειγματοληπτικής Έρευνας» (τίτλος διεθνούς πρωτοτυπίας που θέτει ένα ενδιαφέρον επιστημολογικό πρόβλημα). Βεβαίως, για την ανακήρυξη δύο νέων Στατιστικών, ενός διαπρεπούς ευαγγελιστή εφημέριου και ενός διεθνούς φήμης αστρονόμου, δύο αιώνες πριν από την καθιέρωση της Στατιστικής θα παρακαλούσα τον Καθηγητή, αν την υποστηρίζει, να μην επιχειρήσει να την αποδώσει στο έργο μου. Τώρα, γιατί η αναφορά στις δειγματοληπτικές έρευνες των Συμμαχικών Αποστολών στην Ελλάδα το 1946 (κεφάλαιο 3) αποτελεί μέρος της παρουσίας του μόνον ο ίδιος μπορεί να απαντήσει. Στο κείμενο, διαπραγματεύεται μία συρραφή αντιγραμμένων αποσπασμάτων από την εργασία μου, την οποία μην έχοντας κατανοήσει διαστρέφει πλήρως, αδικώντας την κατάφορα. Τον ευχαριστώ που θεωρεί το βιβλίο μου εξαιρετικό, αλλά ας μου επιτρέψει να παρουσιάσω μέρη του όπως εγώ πιστεύω. Αν έχει κάτι καινούργιο να μας πει κανένα πρόβλημα, ας το δημοσιεύσει.

Τώρα, τι είδους ακαδημαϊκή δεοντολογία προτείνεται με αυτή την πρακτική, «αντιγράφω επιλεκτικά αποσπάσματα αυτολεξεί με μία γενική αναφορά, χωρίς καμία προσωπική συμβολή ή έστω ιδέα, τους δίνω ένα τίτλο και το παρουσιάζω ως προσωπικό μου έργο στο πιο σημαντικό συνέδριο του κλάδου στην Ελλάδα και ενημερώνοντας εκ των υστέρων, προσφέρω στον συγγραφέα του πρωτότυπου έργου τη δυνατότητα να σημειώσει αυτή την παρουσίαση ως αναφορά στο έργο του, δηλαδή του κάνω και τη χάρη που το παρουσίασα», ευχαριστώ πολύ αλλά δεν θα πάρω.

Κύριε Καθηγητά, επειδή όλοι μας όχι μόνο κρίνουμε αλλά κάποτε και κρινόμαστε, σας παρακαλώ δεν θέλω καμία τέτοια αναφορά στο έργο μου και θέλω να πιστεύω ότι δεν έχετε δημοσιεύσει αλλού μέρη του. Για το γεγονός ότι ενσωματώσατε αυτό το κείμενο στο εγχειρίδιό σας με τίτλο *Μεθοδολογία Δειγματοληψίας: Τεχνικές και Εφαρμογές*, εκδόσεις σοφία, Θεσσαλονίκη 2006, που δίνετε προς διανομή στους φοιτητές σας, σε κάθε περίπτωση χωρίς την άδειά μου, σας ενημερώνω ότι επιφυλάσσομαι για κάθε νόμιμο δικαίωμά μου.

Η συγκεκριμένη εργασία μου πήρε 12 χρόνια, με τεράστιο κόστος για την απόκτηση της βιβλιογραφίας και του υλικού, και είναι πνευματική μου ιδιοκτησία. Η ακαδημαϊκή δεοντολογία που εγώ υπηρετώ απαιτεί ότι η απλή αναπαραγωγή μιας εργασίας είναι αποκλειστικό δικαίωμα του συγγραφέα της και κανενός άλλου. Όταν παραπέμπουμε σε έργο άλλων χρησιμοποιούμε εισαγωγικά και πλήρη βιβλιογραφική αναφορά ακριβώς για να φαίνεται τι λέμε εμείς. Αν το κάνετε στο κείμενό σας θα δούμε τι μένει.